

YİNE SENDİKACILIK TARİHİ YANLIŞLARI ÜZERİNE (II)

Aydınlık Dergisi, 17 Nisan 1999

Yıldırım Koç

Çalışma mevzuatımızda "faaliyetin durdurulması" ile "kapatılma" birbiriyle bağlantılı ama birbirinden çok farklı iki ayrı hukuki durumdur. Örneğin, 12 Eylül sonrasında DİSK ve bağlı sendikalar kapatılmamıştır; bunların faaliyeti durdurulmuştur. Çalışma mevzuatında ayrı bu iki kavramı karıştırmamak gerekir. Oya Baydar, hukuken faaliyeti durdurulmuş olan sendikaların kapatıldığını ileri sürmektedir: "Darbenin hemen ardından grev yasağıyla birlikte çok sayıda sendika kapatılırken..." (s.7) "Darbenin ardından DİSK ve tüm sendikaları kapatılmış..." (s.11) "DİSK, 12 Eylül askeri darbesiyle kapatıldığı güne kadar..." (s.17)

Oya Baydar DİSK'in yeniden faaliyete geçmesi konusunda şöyle yazıyor: "DİSK, 1992'de çalışmalarına yeniden başlayabildi." (13) "1980'de kapatılan...DİSK, 1991 sonunda davanın düşmesiyle 1992'de yeniden açılabilmiştir." (s.17)

İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 2 no.lu askeri mahkemesi 24 Aralık 1986 günü DİSK ve bağlı sendikaların 28'i hakkında kapatma kararı verdi. Ancak dava Askeri Yargıtay'a götürüldüğü için, hukuksal açıdan faaliyetin durdurulması durumu devam etti. 12 Nisan 1991 günlü Resmi Gazete'de yayınlanan 3713 sayılı Terörle Mücadele Yasası ile Türk Ceza Yasası'nın 141. maddesi yürürlükten kaldırıldı. Askeri Yargıtay da, 16 Temmuz 1991 günlü kararıyla, DİSK ve bağlı sendikalar ve yöneticileri hakkında açılan davayı beraatle sonuçlandırdı. Diğer bir deyişle, dava düşmedi, dava beraatle sonuçlandı. DİSK 1991 yılında yeniden faaliyete geçti. 1992 yılında ise malvarlığına kavuştu.

Oya Baydar, Türkiye'de memurların 1980 yılına kadar sendikalaşma hakkına sahip olduğunu ileri sürüyor: "1980 öncesinde grevsiz de olsa sendika kurma hakkına sahip olan kamu çalışanları (memurlar) bu haklarından yoksun bırakılmışlardır." (s.7) "12 Eylül'de sendikal haklarından yoksun bırakılmış olan memurların..." (s.12) "1980 öncesinde öğretmenler, sağlık personeli ve teknik personel için tanınmış olan grevsiz sendika hakkı 1980 sonrasında kaldırılmıştır." (s.20)

Halbuki, 1965 yılında kabul edilen 624 sayılı Devlet Personeli Sendikaları Yasası uyarınca kurulan kamu çalışanları sendikaları, 20.9.1971 gün ve 1488 sayılı Kanunla Anayasanın 119. maddesinde yapılan değişiklikle yasaklandı ve kapatıldı. 1972-1980 döneminde Türkiye'de memur sendikalarının kurulması yasaktı ve bu sendikalar yoktu.

Oya Baydar, kamu emekçilerinin sendikal haklarına kavuşmaları konusunda da önemli hatalar yapıyor. Önce 1996 yılından söz ediyor: "Kamu emekçilerinin sendika haklarını yeniden elde etmeleri, ancak 1996'da kısmen gerçekleşebilmiştir." (s.7) 1996 yılında böyle bir gelişme olmadı. "Sendika kurma hakkını yasal olarak 1995'te elde etmiş olan kamu çalışanlarının (memurların)..." (s.31) Bu değerlendirme de doğru değil. 23.7.1995 gün ve 4121 sayılı yasayla 1982 Anayasasının 53. maddesinde yapılan değişiklik, genellikle zannedildiğinin aksine, kamu çalışanlarına sendika kurma hakkını yasal olarak vermemiştir. Metin şu şekildedir: "kamu görevlilerinin kanunla kendi aralarında kurmalarına cevaz verilecek olan..." Bu kanun daha çıkmadığından, 1995 yılındaki Anayasa değişikliği gerçekte hak genişletici değil, hak daraltıcı niteliktedir. Oya Baydar, 657 sayılı Devlet Memurları Yasası'nın 22. maddesinde 12.6.1997 gün ve 4275 sayılı yasayla yapılan değişikliğe değinmiyor. Önemli olan bu madde şöyledir: "Devlet memurları, Anayasada ve özel kanununda belirtilen hükümler uyarınca sendikalar ve üst kuruluşlar kurabilir ve bunlara üye olabilirler."

Oya Baydar, "halen yürürlükte olan toplu iş sözleşmesi yasası, 3 tip toplu sözleşme belirlemektedir" diyerek, işyeri ve işletme toplu iş sözleşmelerinin yanı sıra, "grup toplu iş sözleşmeleri"nden söz etmektedir. 2822 sayılı Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Yasasında grup toplu iş sözleşmelerinden söz edilmez.

(devam edecek)